

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

Een Pinksterbelofte

“De Geest is het die levend maakt...” [Johannes 6: 63a]

Met Pinksteren hebben de heilsfeiten hun vervulling ontvangen. Het werk van de Heere Jezus op aarde is volbracht. En na Zijn hemelvaart heeft Hij Zijn Geest gegeven om de verworven zaligheid uit te werken in de harten van de Zijnen. Hij heeft Zijn belofte aan Zijn Kerk waargemaakt dat Hij ze geen wezen zou laten. *“Ze werden allen vervuld met de Heilige Geest”*, lezen we in Handelingen 2. Dat is Pinksteren!

Maar het stopt niet met Pinksteren. De Heilige Geest heeft Zijn zaligmakend werk niet beperkt tot die ene grote dag in de geschiedenis van Gods Kerk. Nee, Hij zet Zijn werk voort, Hij neemt het uit de heilsfontein van Christus' werk en past het toe in zondaarsharten. De Oude Kerk belijdt van de Persoon van de Heilige Geest: *“Ik geloof in de Heilige Geest, Die Heere is en levend maakt...”* Dat laatste – dat is nu, met een enkel woord gezegd, Zijn werk. Dat is het waartoe Hij gekomen is: om levend te maken! *“De Geest is het Die levend maakt...”*, zo had de Heere Jezus het Zelf al getuigd.

Levend maakt...? Ja, maar dan betekent dat dat het voorwerp van Zijn werk levenloos is. Dat degenen die Hij levend maakt dat leven tevoren niet bezitten. Dus: dood zijn! Dat wijst ons op de noodzaak van het werk van die Geest. En zo is het ook! We liggen van nature allemaal in de dood. Dood door de misdaden en de zonden. Omdat we de band met de levende God hebben doorgesneden. Omdat we geen prijs stelden op de gemeenschap met Hem. Maar dat betekent wel onze ondergang. Eeuwig buiten Hem te moeten voortbestaan! In de eeuwige dood!

En nu spreekt de Heere Jezus over de Geest, Zijn Geest, die levend maakt! De hoorders van de Heere Jezus ergeren zich eraan. Ze roepen elkaar toe: *“Deze rede is hard. Wie kan dezelve horen?”* En dan is het dat de Heere Jezus dit woord spreekt: *“De Geest is het Die levend maakt”*.

Vindt u het ook een scherp woord? Misschien zegt u wel: *“Dat valt nog wel mee. De Heere Jezus spreekt toch over Zichzelf; dat in Hem het leven is? En over Zijn Geest die levend maakt? Dat valt nog wel mee met die scherpte. Dat klinkt als het Evangelie. Daar behoeft een mens zich toch niet aan te ergeren?!”* Nou, dan moet ik vrezen dat die joodse mensen in Kapernaüm er nog meer van hebben begrepen dan u. Ze voelden het steken, dit woord van Hem. Want het is inderdaad een uitermate scherp woord. Degenen tot wie Hij deze woorden sprak, die waren Hem gevolgd. De vorige dag al, toen ze deelden in Zijn gaven. Maar ze konden nog niet van Hem scheiden. En toen Hij van hen vertrok, zijn ze Hem desondanks gevolgd. Ook al vergde dat buitengewoon veel inspanning. Misschien hadden ze wel een hele nacht niet geslapen. Maar ze wilden weer bij Jezus van Nazareth zijn. En nu blijkt dat alles niet genoeg te zijn. Nu gaat de Heere Jezus spreken over

‘dood’ en ‘leven’. Nu gaat Hij het op scherp stellen. Ja, ze willen wel bij Jezus behoren. Ze willen wel naar Hem luisteren. En ze willen nog liever Zijn tekenen zien en van Zijn gaven ontvangen. Maar ze willen Abraham en Mozes niet loslaten. En nu zegt de Heere Jezus hun: *“Het is of Mij alleen of het is Mij in het geheel niet. Tenzij dat ge het vlees van de Zoon des mensen eet en Zijn bloed drinkt, zo hebt ge geen leven in uzelf.* Denk erom: Ik eis u helemaal op. Buiten Mij is geen leven. Je hebt Mij alléén nodig. En al het andere moet eraan! *De Geest is het Die levend maakt”*.

Natuurlijk is dit laatste een troostwoord. Gode zij dank wel! Voor mensen die het leven niet bezitten. Die het bij zichzelf niet bespeuren! En die het zelf niet verwerven kunnen. Terwijl ze beseffen dat het om voor God te kunnen bestaan levensnoodzakelijk is! Maar ze hebben het niet. Ze bespeuren alleen maar de dood en de duisternis en de leugen en...kortom: zichzelf in hun vleeselijk bestaan! Dan zegt de Heere Jezus, en het klinkt nog, zoveel eeuwen na Pinksteren: *“De Geest is het Die levend maakt! Dat is de Geest Die Ik verworven heb. Het is de Geest Die Ik heb uitgestoten. Hij is uitgestort – in een overvloedige mate! Hij is het, Mijn Geest, Die levend maakt!”*.

Maar hier klinkt het tegenover louter godsdienstige en daarom bezittende mensen. En op hun hart stuit het af. Daarom is dit tegelijkertijd een veroordelend woord. *“De Geest is het Die levend maakt. (...) De woorden die Ik tot u spreek, zijn Geest en leven. Maar u hebt er helemaal geen behoefte aan. En daarom gelooft u het niet! En daarom zult u het ook niet ontvangen!”*

De boodschap van Pinksteren is een boodschap die scheiding maakt. Een ‘separerend’ woord. Dat doet het Woord van de Heere zelf. Ook dit eenvoudige woord op papier. Namelijk daar waar het afstuit op een mens die z’n handen vol heeft. En daar heeft hij genoeg aan. Of daar waar het in verwondering ontvangen wordt. Om dat het precies aansluit op mijn grote nood.

En wat is dan dat levendmakende werk van de Heilige Geest? Het is niets anders dan wat de Heere Jezus even daarvoor zei: *“Die in Mij gelooft, heeft het eeuwige leven”*. Dat geloof – niet als een eigen prestatie – hoe zou ik... Maar als Geesteswerk. Gewerkt in de diepte. Het Leven is in Hem – in Hem alleen! – van Wie de Geest getuigt! Zalig als ik het ga verstaan. En ik het ga aangrijpen. Vanwege mijn grote nood en dood! Dan horen we het uit de mond van een stamelende Petrus – in verwondering en toch vrijmoedig: *“Heere, tot wie zullen we anders heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens!”* Ziet u: zo maakt de Geest levend!

Ds. J.M.J. Kieviet

Krokodillen- tranen om de kerk

Richteren 15:8

Toen kwamen drieduizend mannen af uit Juda tot het hol der rots van Etam en zeiden tot Simson: Wist gij niet dat de Filistijnen over ons heersen? Waarom hebt gij ons dan dit gedaan?

Moet de kerk in Nederland zich niet schamen vanwege de verdeeldheid? Al die verschillende kerken en gemeenten met al die namen. Gereformeerd, nog meer gereformeerd, binnen verband, buiten verband. En wat is er soms een ruzie binnen een plaatselijke gemeente. Soms zo erg dat het de landelijke pers haalt. Hoeveel jongeren en ouderen zijn hierdoor niet afgehaakt. En dat is nu net wat satan wil. Want die lacht het hardst. Hij is er op uit om de kerk tegen de kerk op te zetten en zo het Woord van God krachteloos te maken en de verzoening met God onmogelijk te maken. Dat probeerde hij in de tijd van Simson ook.

Nadat Simson de moordenaars van zijn vrouw gedood heeft, komen de Filistijnen er met een leger soldaten aan. Het lijkt erop dat ze Israël willen straffen voor wat Simson gedaan heeft. Bevend als een rietje gaan de leiders van Israël naar de Filistijnen toe en ze zeggen hen toe dat ze Simson gevangen zullen nemen en zullen uitleveren.

En de Filistijnen lachen. Ze hebben pijnlijk ondervonden hoe sterk Simson is en ze weten dat hij zich niet zomaar zal laten vangen. Nu, laat zijn eigen volk dan maar de eerste klappen opvangen.

En terwijl de Filistijnen op een afstandje staan toe te kijken, gaan er drieduizend mannen uit Juda naar Simson toe om hem gevangen te nemen. En ze willen met dat aantal van drieduizend aangeven dat heel het volk tegen hem is. Iedereen is het ermee eens dat Simson aan de vijand moet worden uitgeleverd.

Ze maken hem allerlei verwijten, zo lezen we in vers 11: 'Wist gij niet dat de Filistijnen over ons heersen? Waarom hebt gij ons dan dit gedaan?' Simson hoort het rustig aan en vraagt aan zijn volk om hem niet aan te vallen, zodat hij zich niet hoeft te verdedigen. En vervolgens laat Simson zich binden met nieuwe touwen en meevoeren naar de Filistijnen. Als die dat zien, dan juichen ze. Israël heeft zijn eigen verlosser gebonden en uitgeleverd.

Dit gedeelte levert een aantal gedachten op die ook voor ons van betekenis zijn.

Als eerste krijgen we hier een voorbeeld van de tactiek van satan. Die werkt niet alleen onder de Filistijnen, maar ook onder de Joden. Satan is niet alleen bezig in de wereld, maar ook in de kerk. De Griekse naam voor de satan is: diabolos, vrij vertaald: heen-en-weer-werper. Die naam laat zien dat hij verwarring en verdeeldheid brengt. Hij is erop uit om de kerk tegen de kerk op te zetten. Om onenigheid te brengen.

Zoveel gemeenten in ons kerkverband zijn in het (soms recente) verleden verscheurd. Zwijndrecht, Dordrecht, Sliedrecht, Elburg, Katwijk, Alphen, Urk, Scheveningen, Broeksterwoude. Er zouden er nog meer te noemen zijn. En kijk eens naar de verdeeldheid binnen breed kerkelijk Nederland. Er is onenigheid over bijna alle onderwerpen. De vrouw in het ambt, de Bijbelvertaling, de gezangen enzovoorts. Je wordt er moe en moedeloos van. Allemaal splijtzwammen om de boodschap van de kerk krachteloos te maken. En zelfs onder degenen die de Heere oprecht mogen vrezen, weet de satan allerlei wiggen te drijven en muren op te trekken.

En wie heeft er nog verdriet over? Ja, het wordt wel gezegd. Maar ik zie weinig oprechte tranen, ook bij mezelf. Eerlijk is eerlijk. Meestal zijn het de bekende krokodillentranen. We zijn er met z'n allen aan gewend geraakt dat er zoveel verschillende kerken zijn en we liggen er nauwelijks wakker van. Ik durf daarom ook geen grote woorden meer te spreken over Gods hand in de Afscheiding en de Doleantie en de Vrijmaking en de Uittreding en de Herstelling en ik weet niet wat voor bijvoeglijke naamwoorden we allemaal hebben gebruikt om een kerkverband te stichten of voort te zetten. Ik zie meer mensenhanden aan het werk dan Gods handen. En de satan lacht.

*Ds. M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl*

Ook van Paulus lezen we in het Woord verschillende ontboezemingen. Ze spreken van verschillende omstandigheden. Maar ook van ondervindingen. Een sprekend gedeelte daarvan kunnen we lezen in de tweede brief aan de Korinthiërs hoofdstuk 11. In vers 28 lezen we behalve de dingen die van buiten zijn overvalt mij dagelijks de zorg van al de gemeenten. Bijzonder door predikanten en hoogleraren mag daar niet omheen gelezen worden. Wat een exegeet geschreven heeft wil ik graag doorgeven. Paulus had zorg voor al de gemeenten die hijzelf of zijn medewerkers hadden gesticht. Met de gemeenten had Paulus kontakt. Persoonlijk of via zijn trouwe broeders. Welk een verhouding was er onderling. Die verhouding kwam de gemeenten ten goede. Het heeft ons veel te zeggen. Kerkelijk of interkerkelijk. Paulus kreeg ook bezoek. Ontving brieven en berichten die spraken van verblijdende dingen of omstandigheden. Maar ook van moeilijkheden, van twisten en van afval. Natuurlijk kreeg Paulus ook geestelijke vragen en vernam Paulus verblijdende geestelijke ervaringen. Geestelijke wasdom. Een opwassen in de kennis en de genade van de Heere Jezus Christus. Dit zal hem veel gedaan hebben. Temeer daar invloeden van buiten in de gemeenten gingen werken en dwaalgeesten wilden afleiden van het rechte spoor. Paulus heeft het over de dagelijkse zorg. Dan staan al de gemeenten voor de aandacht. Hun situatie of zelfs situaties zijn verschillend. Machteloosheid of halsstarrigheid is er ook. Paulus schreef geen enkele gemeente af. Wij leven in anno 2019. We leven

Paulus en gemeenten-15

in kerkverbanden. Als het goed is georganiseerd. We mogen kerk zijn van 1892. Honderd zevenentwintig jaar. Er zijn generaties voor ons. Bijzonder hoort te spreken wat Paulus schrijft aan de Hebreeën hoofdstuk 13: 7 en 8. Gedenkt uwer voorgangers die u het Woord Gods gesproken hebben en volg hun geloof na, aanschouwende de uitkomst hunner wandeling. Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid. Laten we onthouden dat de verzen 7 en 8 bij elkaar horen. Ze vormen een eenheid. In het kerk zijn, in het kerkelijk leven, schitterde en werkte Jezus Christus en wat Jezus Christus gisteren deed, doet Hij nog. Zelfs tot in der eeuwigheid blijft deze Jezus Christus Dezelfde. Daar mag niet uit geconcludeerd worden: het werk van de Heere is groot. Op zich is dit waar. Maar het brengt wel verplichting met zich mee. Met nadruk, met overtuiging zegt de Heere: Staat op de wegen en ziet toe en vraag naar de oude paden waar toch de goede weg zij en wandelt daarin, zo zult gij rust vinden voor uw ziel. Maar zij zeggen: Wij zullen daarin niet wandelen (Jer. 6:16). Gaat het over de oude paden, in de kanttekening staat: In het Hebreeuws staat paden der eeuwigheid en er wordt gewezen op paden die God Zijn volk in voortijden en altoos geleerd en geleid heeft om hen tot de zaligheid te brengen. Wat wij kunnen lezen in Jeremia 6:16 en de kanttekening behoort niet tot de verleden tijd. De tijd achter ons. De kennis van de oude paden en het wandelen erop behoren ons niet onbekend te zijn. De kennis van de oude paden en het wandelen daarop was de Leraar der gerechtigheid Jezus Christus de Heere bekend. Het Oude Testament was één met Zijn leven. De Schriften waren Hem heilig en goed. Wet en Evangelie leefden voor Hem. Als Gezondene door de Vader was Zijn gezindheid om te volbrengen wat Hem van Zijn

Vader opgedragen was. Opvallend is wat we lezen: na de zalving door de Heilige Geest werd Jezus door dezelfde Geest geleid in de woestijn om verzocht te worden door de duivel. Geen herhaling van het paradijsgebeuren, geen triomf van de slang. Met overtuiging klonk het uit Jezus' mond: Er staat geschreven. Laat het zo gezegd worden. Het 'er staat geschreven' is Jezus' lijfspreuk. Hoe is het bij ons? We vergeten toch niet ons moment van knielen onder de geopende Bijbel in het uur van bevestiging tot dienaar des Woords? Denken we er aan dat we 's zondags achter de geopende Bijbel staan? Het is steeds, waar we ook gaan of staan, we zijn dienaar van het Woord en zullen naar de praktijk ervan geoordeeld worden. Als het goed is blijven we in het dienstwerk meenemen wat we in de thuisgemeente hebben gehoord en geleerd. Ook op de catechisatie. Dat is een zaak van levensbelang. Soms lees je iets wat je doet denken aan het verleden. Er is verschuiving in denken en spreken. In het dagblad RD donderdag 16 mei j.l. stond een interview wat de aandacht trok en zelfs meer. Er is een nieuwe catechismus verschenen. Op zich is dit geoorloofd. Maar gelet het feit dat er een kerkelijk gebonden belijdenisgeschrift is en dat al jaren, daar kan men niet omheen. Op zich wilde men dit ook niet. Er werd na de verschijning van de nieuwe catechismus gezegd: de Heidelberger is fantastisch als belijdenisgeschrift en dat moet ook blijven. Maar toch een nieuwe catechismus. Waarom? Alleen om taal en stijl. Lees in de priesterlijke prediking van Prof. W. Kremer na wat Kremer daarvan zegt. Kan de catechismus een plaats hebben naast onze Heidelberger? Hoe is de visie op schepping en evolutie en hoe is het geestelijk onderwijs. Kan gezegd worden; Hier spreken voluit Schrift en belijdenis? Daar gaat het toch om. Het is mistig.

Ds. M.C. Tanis

Pinksteren

Hand. 2:1-4

Vervulling

Beukelman heeft ook een preek gehouden over Hand. 2:1-4. Enkele dingen willen we daaruit naar voren halen. Beukelman wijst erop dat de Heere Jezus Zijn beloften vervult. De Heere heeft het Zijn discipelen gezegd dat zij naar Jeruzalem moesten gaan en daar moesten blijven en de Heilige Geest verwachten. De Heere beloofde dat de Heilige Geest over hen uitgestort zou worden. De discipelen gingen naar Jeruzalem, zij bleven daar totdat de belofte werd vervuld op de Pinksterdag. Zij waren eendrachtelijk bijeen. Er werd een geluid gehoord gelijk als van een geweldigen gedreven wind, er kwamen verdeelde tongen als van vuur en het zal op een iegelijk van hen, zij spraken talen die zij nooit gehoord of geleerd hadden. De belofte aangaande de uitstorting van de Heilige Geest werd vervuld. Hier valt voor ons uit te leren dat de Heere ook in onze tijd Zijn beloften vervult. Hij gaat door met Zijn werk. De Heere volvoert immers Zijn welbehagen en niemand kan dat tegenhouden. Vanuit de hemel vergadert de Zaligmaker door Woord en Geest Zijn Kerk. Mag dat hoop en verwachting geven?

Een groot wonder

Beukelman noemt de uitstorting van de Heilige Geest het grootste en voornaamste van alle wonderen die in de zaak van Jezus geschied zijn. "Groot waren de wonderen, welke dienden tot bevestiging van de geboorte van de Heere Jezus. Groot waren de wonderen, die Jezus verricht heeft de ganse tijd zijns levens door, om Zijn leer te bevestigen. Toen de Heiland aan het kruis was genageld, geschiedden er ook grote wonderen in hemel en op aarde. De wonderen geschiedden echter meest allen aan de lichamen; maar dit wonder geschiedde aan de zielen der apostelen." Zij werden onderwezen in de hemelse wijsheid door Gods Geest. "Het allerschoonste wonder tot bevestiging van het Evangelie." God toonde in het verleden Zijn toorn over de torenbouw van Babel door de spraak te verwarren. Maar nu de Heere Zijn Koninkrijk gaat bouwen onder alle volken kunnen de discipelen talen spreken die zij nooit geleerd hadden. Zo is het een groot wonder wanneer de Heilige Geest intrek heeft genomen in het zondaarshart en onderwijs geeft in de dingen van het Koninkrijk van God. Het is een groot wonder de genadetaal te mogen spreken waarin God op het hoogst wordt verheerlijkt en de zondaar op het diepst vernederd. Bent u daar geen vreemdeling van?

Vervuld met de Heilige Geest

Beukelman trekt ook een lijn naar de dienaren des Woords. Zij dienen vervuld te zijn met de Heilige Geest. Het is nodig Gods Woord te kennen. Maar niet

alleen met het verstand, ook met het hart. Het gaat om het onderwijs door de Heere. Er is ook wijsheid nodig om de mensen op de juiste wijze te benaderen. Spot moet verdragen worden. "Men moet zo spreken, als de Geest Gods geeft uit te spreken, zonder aanzien van personen evenwel met wijsheid, nauwkeurigheid en omzichtigheid, en niet naar eigen driften, die aan een dienaar van het Nieuwe Testament niet betamelijk zijn. En van waar zal men dat onderwijs anders ontvangen dan van boven, en in welke school zal dit verkregen worden, dan in de school van de Heilige Geest?" Daarom is het ook de plicht van de hoorders God vurig te bidden om de werking van de Heilige Geest in de predikers. Kennen we dat gebed? Wordt er niet veel te weinig gebeden voor predikers om de werking van de Heilige Geest in hun hart? De Heere wil gebeden zijn om de werking van de Heilige Geest in predikers en hoorders.

Toepassing

Van nature is de mens eendrachtig in vijandschap tegen God en Zijn dienst. Velen horen de prediking maar handelen er niet naar. Ook zijn er die met Herodes vele dingen doen, maar de werking van de Heilige Geest in het hart niet kennen. Er kan ook sprake zijn van een voorbijgaande ontdekking of overtuiging. Dan bent u niet geleid tot Christus en tot het geloof in Hem.

Gekrookte rieten en rokende vlaswieken hebben enige kennis van Christus, afkeer van de zonde en liefde tot het Woord Gods, smart over de zonde en de steeds terugkerende afwijkingen, hartelijke droefheid over het ongeloof, een verlangen naar groei in de genade en strijd tegen de zonde.

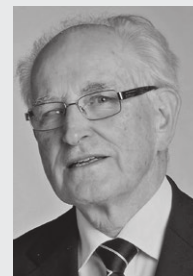
Wie de Heilige Geest nog mist is dood in de zonden en misdaden en zal niet zalig worden. Smeek om de werking van de Heilige Geest in uw hart en leven. Ga getrouw op onder de prediking, want daar heeft de Heere beloofd de Heilige Geest te schenken.

Gods kinderen ondervinden de werking van de Heilige Geest in hun hart. Zij kennen de strijd tussen vlees en Geest. Zij kennen geestelijke werkzaamheden. Zij jagen naar heiligmaking. Beukelman wekt Gods kinderen op hoe langer hoe meer met de Geest vervuld te worden. Gods kinderen mogen door de Geest met vrijmoedigheid tot de troon der genade gaan. "De Geest zal uw zwakheid te hulp komen, en in u bidden met onuitsprekelijke zuchtingen, Rom. 8:26. En eindelijk zal de Heilige Geest u, waarmee ik thans sluit, ook opvoeren in de eeuwige heerlijkheid."

Ds. A. van Heteren

DE EVANGELISCHE BEWEGING

Ds. J.M.D. de Heer, predikant in de Gereformeerde Gemeente van Middelburg-C., promoveerde recent op een onderzoek naar de invloeden van de Evangelische beweging binnen de Reformatorische kerken. Ook onze kerken komen daarin ter sprake, en daarom geef ik graag enige aandacht aan deze studie.

Ik had in het verleden meerdere artikelen van deze predikant gelezen in "De Saambinder", het landelijke orgaan binnen de GG. Deze artikelen werden gekenmerkt door een waarschuwend en kritische toon. Het proefschrift lijkt me iets anders getoonzet. Dat moet ook wel. Het geeft een meer objectieve weergave van alles wat zich in de kerken afspeelt ten aanzien van de EB (ik gebruik gemakshalve deze afkorting). Ik weet zelf ook dat we soms te snel in de verdediging schieten; dat is met deze studie niet het geval. Dat blijkt al uit de titel: Spiegel en spanningsbron. Een goed gekozen duiding van alles wat hier speelt. De EB houdt ons dus allemaal ook een spiegel voor.

Ons interesseert vooral het hoofdstuk dat onze kerken betreft. Om te beginnen schrok ik van het aantal overgangen vanuit de CG kerken naar de EB; in 55 jaar tijd beloopt het een aantal van ruim 6600. Dit verradt een stevige verbinding met deze groepen en onze kerken. Dit is al veelzeggend, maar nog tekenender is het feit dat de laatste jaren veel sympathisanten CG blijven, om het Evangelisch gedachtengoed onder ons te verspreiden. En dat is een verschijnsel, wat nog meer zegt. Dat is alomerkbaar in onze kerken. Wat de geschiedenis betreft: ik herinner me nog heel goed de Fakkeldragerskampen, die juist in mijn studententijd in Apeldoorn een diepe kloof vormden. Ik lees in dit boek dat Prof. Maris, die ongeveer gelijktijdig met mij in Apeldoorn was, deze kampen positief waardeerde. Ik denk dat hij daar achteraf best wel voor een deel gelijk in had. Zeker ook als ik denk aan Prof. Versteeg, die ook toen in Apeldoorn studeerde. Een uiterst beminnelijk en vroom man, die voor velen tot zegen is geweest.

Persoonlijk heb ik die periode wel anders beleefd. Ik zag het als een bedreiging en daar was ik bang voor. Dat vertekende mijn beeld hierover. Het valt niet te ontkennen dat er niet alleen maar een zegen is uitgegaan van deze kampen. In ieder geval verdeelde het de studenten toen in hoge mate. De verhoudingen stonden toen op scherp. Ik moet erbij zeggen dat deze kampen vooral trekken vertoonden van de Pinksterbeweging. Als we het hebben over Baptisten en de Vergadering van gelovigen bijvoorbeeld, liggen de verhoudingen anders. In die richting zijn de verschillen minder gearceerd.

Als ik dan toch de naam van Prof. Maris noem, vermeld ik tegelijk met erkentelijkheid dat hij zich zo grondig heeft beziggehouden met de Charismatische beweging. Voor een fundamentele inblik kunnen we uitstekend terecht in zijn proefschrift.

In dit artikel wil ik mij vooral beperken tot het historisch verloop zoals dat geschetst wordt door ds. De Heer. Voorzover ik het nu heb kunnen lezen, ben ik een bepaald verschijnsel nog niet tegen gekomen. Toch is dat van belang. Ik doel op het volgende. In meerdere CG gemeenten kwa-

men er leden over vanuit de GG. Het zal de schrijver niet onbekend zijn, dat juist deze leden nogal eens na verloop van tijd doorschoten naar Baptisten e.d. Hier speelt duidelijk een reactie met terugwerkende kracht mee. Het is wel interessant. Deze mensen konden het bij ons dan toch ook weer niet vinden. Zij sloegen het progressieve klimaat bij ons toch hoger aan dat het in werkelijkheid was. Ook uiterlijk dacht men in een verruimde wereld met een bredere horizon in de CG kerken terecht te zijn gekomen. Dat was niet altijd het geval. Het is echter niet te ontkennen dat nu de invloeden vanuit de EB binnen onze kerken zich in sterke mate voordoen. Daarom heb ik er in het verleden meermalen op moeten attenderen. Ds. De Heer heeft zeer juist opgepakt, dat ik vooral beducht was voor een inperking van de Gereformeerde Belijdenis. Ik zou het kunnen aanduiden als een versmalling van het genadekarakter van het Evangelie. Met name inzake de verkiezing en het verbond komen deze breuklijnen voor. Ik wil echter deze inhoudelijke discussie bewaren voor een andere keer.

In Gorinchem heeft Ds. de Heer onlangs gesproken over opwekkingsliederen. Het heeft in de Pers aanleiding gegeven tot discussie. Ik ben er door ambtsdragers uit die regio op geattendeerd. Nog niet zo lang geleden heb ik er ook iets over geschreven. Het is hoogstverwonderlijk dat in veel van onze gemeenten zonder slag of stoot allerlei bundels zijn geïntroduceerd. Deze bevatten een groot aantal vrije liederen, al zijn dat meestal geen opwekkingsliederen. Deze worden echter in CG gemeenten wel veelvuldig gezongen. Ik vind het verwonderlijk, omdat nog niet zo lang geleden het vrije lied onder ons enigmatische werd gewantwoord. We zien hetzelfde verschijnsel bij de Gereformeerde Bond. Uit reacties op de lezing van Ds. De Heer maak ik op dat velen de verlegenheid geheel voorbij zijn. Dat is tekenend. Ik merk om me heen dat geestverwanten ook enige nonchalance tonen als het hier om gaat.

Er zijn heel mooie gezangen; natuurlijk, dat weten we. Maar er zijn nog veel meer mooi psalmen; weten we dat ook? Ik las laatst een paniekerige reactie van een kerkenraad op de taal van onze berijming. Niemand zou er nog iets van begrijpen. Dat moeten we niet overdrijven. Een berijming is niet heilig, sommige gezangen zijn niet on-Bijbels. Maar wie maakt dat uit? Hebben we nog het vermogen om te toetsen? We zeilen zodoende toch ongemerkt de Arminiaanse wateren binnen. Maar ook daar kun je best wel tegemoetkomende geluiden over horen, na Dordt. Laten we ons echter houden aan onze Gereformeerde beginselen. De Hebreënbrieff maant ons: Laat ons deze belijdenis vasthouden. Anders glipt het tussen je vingers door. Wanneer houden de aanpassingen op? Misschien definitief pas als de kerk zou ophouden. Maar daar beslist gelukkig de Heere over. Anders.....?

Ds. P. Roos

Voor wie is het? (2)

Een vorige keer zijn we met de beantwoording begonnen over vragen rond het Heilig Avondmaal. Met het vervolg heb ik even gewacht vanwege reacties en aanvullende vragen. We hebben we allereerst de vraag onder ogen gezien voor wie het Heilig Avondmaal des Heeren is ingesteld. We kwamen tot de conclusie dat de Dis des Verbonds voor alle kinderen van de Heere is, of ze nu klein zijn of groot, pas geboren of al langer in leven. Een kind des Heeren kent de honger, de honger naar Gods gerechtigheid. Welnu, hongerigen worden door de Heere verzadigd; de pasgeborenen met melk, de ouderen met vaste spijs. En die verzadiging geschiedt door het hoorbare én het zichtbare evangelie.

Is die honger er altijd? In de natuur wel, maar niet in de genade. Het is een werk van de Heilige Geest. Die wekt de honger naar Christus' gerechtigheid op. Hoe? Door een middel dat Gods kind geroepen is ook te gebruiken: het Woord van God. Door de Heilige Geest leert een zondaar uitgaan naar het Evangelie. Daar moet hij het van hebben! Maar let wel: die begerig wordt naar het hoorbare Woord, wordt ook begerig naar het zichtbare Woord, de sacramenten. Woord en sacrament moeten we wel onderscheiden, maar niet scheiden van elkaar! Want hoe kun je met smaak onder het Woord zitten, en de gang naar de Avondmaalstafel nalaten. Dat gebeurt wel. En dat kan komen doordat we het hoorbare en het zichtbare van het Evangelie van elkaar scheiden.

Menen dat de kleinen aan de prediking genoeg moeten hebben en dat het Avondmaal voor de elite, de groten is, is dus onjuist. De grootste zegen onder zowel het hoorbare als het zichtbare Evangelie valt juist in het meest ellendige zondaarshart. Niet en nullen wil Hij met Zijn genade vervullen.

Er is mij ook gevraagd te waarschuwen tegen een oppervlakkige avondmaalsgang. Dat is er ook! Waar dat het geval is, is alles oppervlakkig. Daar heeft de aarde van ons hart geen diepte. En dat komt omdat er andere zaken in ons leven zijn die diepgang hebben. Dan denk ik aan die mensen die met een uitwendige godsdienst tevreden zijn. Liever gezegd, die met hun eigen godsdienst tevreden zijn. We zijn gedoopt, we hebben belijdenis gedaan en we vieren het Avondmaal. Maar van een levende omgang met Christus is men vreemd. En daarom kunnen we in ons christelijke leven nog een heel eind met de wereld mee. Er is geen breuk gekomen met het natuurlijke leven. Dus in het geheel geen sprake van geestelijk leven. Zolang we nog wat zijn, een christen, een gelovige, een kind van God, kunnen we het nog stellen zonder Christus, Zijn bloed, Zijn genade, Zijn Geest. Het leven moet ons Christus worden!

Het is erg als er in de kerk sprake is van een automatisme. Je laat je kinderen dopen uit gewoonte. Je doet belijdenis omdat je de leeftijd er voor krijgt. Kerkenraden werken dit in de hand door jonge mensen die geloofsbelijdenis begeren te doen te laten beloven dat ze ook aan het Avondmaal zullen deelnemen. En op een gegeven moment heb je dan een gemeente met allemaal gelovige mensen. En word je op

huisbezoek vermaand als je niet aan het Avondmaal komt! Er zijn nogal wat kerken en gemeenten waar het geloof wordt verondersteld. Het is ongelofelijk, maar het gebeurt dat kandidaten en dominees na de preek door de kerkenraad een reprimande krijgen omdat ze het over de zonde hebben gehad! Dat er allerlei dingen gebeuren, ook in onze kerken, dat er zijn die voor de vrouw in het ambt zijn, is eigenlijk het ergste niet. Het ergste is dat ze allemaal denken kinderen van God te zijn. Terwijl toch van ouds, ook in onze kerken, geleerd is, dat een mens bekeerd moet worden. Van dood levend gemaakt.

U hebt wel eens de doop van een volwassene meegemaakt waarschijnlijk. Voorafgaande aan de bediening van de Heilige Doop moet de dopeling nogal wat vragen beantwoorden. Men moet ook beloven in het gebruik van het Avondmaal te volharden. Kan dat wel gevraagd worden? Uw vraag, waarvoor dank, is duidelijk. Maar nu het antwoord nog!

Terwijl we bij de kinderdoop de Heere vragen om het geloof, mogen we bij een volwassene vragen naar het geloof. Dat zijn de vragen die hem of haar gesteld worden. Men kan ervoor terug deinzen, maar toch kan de kerk niets anders doen dan vragen naar het geloof. Zonder dat men het hart kent, kent de kerk wel wat nodig is tot zaligheid en daar bij hem of haar navraag en onderzoek naar doen. Dit eist een zorgvuldige pastorale begeleiding. Dit vraagt van de pastor een biddende begeleiding en van de dopeling ernstige omgang met de Heere. Zo zal schuchterheid worden overwonnen en wil de Heere licht en vrijmoedigheid geven. Het formulier laat dus duidelijk zien dat de kerk van een gelovige mag vragen aan het Avondmaal des Heeren de dood van de Heere Jezus te gedenken. Het is ten diepste niet de kerk die het aangaan van Gods kinderen eist, maar de Heere Zelf, Die zegt: doe dat tot Mijn gedachtenis!

Maar, nogmaals, zorgvuldige en liefdevolle begeleiding van een pastor die de vragen van het worstelend hart kent, is in dergelijke gevallen echt nodig en zal door de Heere zeker gezegd worden. Laat hem die tegen het jawoord opziet, veel denken aan het belovend 'jawoord' van de Heere! De volgende keer is onze broeder uit Naarden aan de beurt, al moet ik in verband met de verhuizing naar Sliedrecht misschien een keer overslaan omdat ik even zonder computer zit, maar we zien wel!

Ds. K. Hoefnagel

Christus en de bezetene van Gadara (9)

En de man van welken de duivelen uitgevaren waren, bad Hem dat hij mocht bij Hem zijn... (Lukas 8: 38a)

Tegenstelling

Het is nog maar even geleden dat in het gebied van Gadara een huiveringwekkend gebed gebeden is. Het gebed van de inwoners van Gadara: *'En de gehele menigte van het omliggende land der Gadarenen baden Hem, dat Hij van hen wegging'*. Want voor deze Gadarenen weegt het verlies van hun varkens zwaarder dan de verlossing van hun ziel. De Heere Jezus willigt dat verzoek in. Hij keert Zich om en begeeft Zich in de richting van het schip. Hij zal het land van de Gadarenen gaan verlaten.

Maar op het moment dat dat gebeurt, klinkt daar, aan de oever van het Meer van Galilea nóg een gebed. Een gebed dat van een totaal andere inhoud is. Een gebed, door de liefde gedreven. Het is het gebed van de genezen bezetene. Deze man, die het voorwerp is geworden van de opzoekende liefde en herstellende genade van God, kent nog maar één verlangen. *'En hij bad dat hij mocht bij Hem zijn'*. Laten we over dat gebed een ogenblik nadenken. Wat is het voor verlangen dat daaruit spreekt?

Door God gewerkt

Het is om te beginnen een verlangen dat God Zelf in het hart van deze man heeft gewerkt. Nog maar enkele uren geleden kwam er heel andere taal over de lippen van de man. Toen kwam hij, bezeten door een legioen van duivelen, dreigend op de Heere Jezus aangestormd en riep hij het in blinde vijandschap uit: *'Wat heb ik met U te doen, Jezus, Gij Zone Gods des Allerhoogsten?'* Toen was er niets in deze man uit de graven, dat verlangde naar de nabijheid van Christus.

Van nature is dát ook ons beeld. Al zeggen we het niet met zoveel woorden, het *'wijk van ons, want aan de kennis Uwer wegen hebben we geen lust'* ligt op de bodem van ons natuurlijke hart.

Maar nu is Gods liefde voor deze verlorene in Gadara zo groot geweest, dat Hij Zijn Zoon naar Gadara gezonden heeft. En Christus heeft het – in gehoorzaamheid aan Zijn Vader gezegd: *'Laat ons overvaren aan de andere zijde van het meer'*. Door een nacht van storm en golven is Hij naar Gadara gekomen. Hij heeft de bezetene in zijn verlorenheid en vijandschap opgezocht. Hij heeft deze man tot stilstand gebracht en in het stof laten neervallen. Hij heeft deze bezetene met een enkel machtswoord bevrijd van zijn duivelse bezetters. En Hij heeft de man gebracht aan Zijn voeten.

Nabijheid

En toen is er in het hart van de genezen bezetene wederliefde gekomen. Wederliefde die blijkt uit een drevoudig verlangen. Allereerst verlangen naar de nabijheid van Christus. Ook al wordt Hij verworpen door de mensen, uitgeworpen uit het land van Gadara – de genezene wil bij Hem zijn. Al zou hij de voeten van Christus maar mogen wassen. Al zou hij Diens schoenriemen maar mogen losmaken.

Meer onderwijs

Onlosmakelijk daarmee verbonden is het verlangen naar meer onderwijs van Christus. Dát ligt ook opgesloten in zijn gebed om bij Christus te zijn. Deze man was aan de voeten van Christus gebracht als een leerling. En hij had daar beeldend onderwijs ontvangen. Wat zal er een verwondering geweest zijn in zijn hart, toen Christus hem in het beeld van de wegstor-

mende en verdrinkende varkens liet zien, waar hij naar recht had moeten eindigen. Terwijl hij nu mocht zitten aan de voeten van Christus. Wat zal er een verwondering zijn geweest in zijn hart, toen hij in het gebed van de Gadarenen zijn eigen oude vijandschap tegen Christus beluisterde, en beseftte dat Christus die vijandschap overwonnen had. Zo heeft de Heere de genezen bezetene onderwijs gegeven. En nu verlangt hij naar méér onderwijs. Hij wil zijn plaats aan de voeten van Christus niet kwijt.

Bewaring

En dan is er nóg een derde achtergrond van het gebed van de bezetene. Hij verlangt ook naar de bewaring van Christus. Bevreesd als hij is om weer terug te vallen in zijn oude bestaan. Zonder de gemeenschap met Christus zal hij nooit bestand zijn tegen een legioen van duivelen, tegen de macht van de zonde, tegen zijn eigen oude mens.

Herkent u het gebed van deze genezene? Vindt het weerklank in uw ziel? Is het u goed *'nabij God te wezen'*? Is het u te doen geworden om Zijn nabijheid, Zijn onderwijs en Zijn bewaring? Of... geldt het nog van u: *'en zij baden Hem, dat Hij van hen ging'*?

Ds. A.J.T. Ruis

Heilig leven (7)

Het vorige artikel besloot met een verwijzing naar woorden van de Heere Jezus. De Zaligmaker noemt Zichzelf de ware Wijnstok. Zijn discipelen, Zijn volgelingen, zijn de ranken. Het kenmerk van hun leven is dat ze vrucht dragen. Die vrucht zal er alleen zijn als ze in Hem zijn en blijven. Het voortbrengen van die vrucht noemen we heiligmaking. Zo vinden we het bijvoorbeeld in de brieven van de apostel Paulus. In zijn brief aan de Romeinen lezen we: “Maar nu, van de zonde vrijgemaakt zijnde, en Gode dienstbaar gemaakt zijnde, hebt gij uw vrucht tot heiligmaking, en het einde het eeuwige leven” [Rom. 6: 22]. We zouden de heiligmaking kunnen omschrijven als het werk dat de Heilige Geest in het leven van zondaren doet, waardoor Hij ervoor zorgt dat hun leven goede werken vertoont. Die goede werken zullen er alleen zijn vanuit een waar geloof in de Heere Jezus Christus. En ook dat laatste is een gave van God door het werk van de Heilige Geest.

In het jaar 1879, dus nu 140 jaar geleden, verscheen er in Engeland een boek met de titel Holiness. Een boek over de heiligmaking. De schrijver was ds. J.C. Ryle. Hij was voorganger in de Anglicaanse kerk van Stradbroke. Hij had al meer boeken op zijn naam staan. Een enkel jaar later zou hij bisschop van Liverpool worden. In zijn geschriften geeft Ryle een heldere en bijbelse uitleg van de leer van de Heilige Schrift. Hij wist zich geheel verwant aan de grote puriteinse schrijvers uit de zeventiende eeuw als Flavel, Sibbes en Bunyan.

Zijn boek over de heiligmaking is nog steeds heel lezenswaardig. Sinds enkele jaren is er ook een Nederlandse vertaling. In het tweede hoofdstuk legt hij zijn lezers een serie van tien uitspraken voor die hij aan de Schrift ontleent en die hij als nuttig aanbeveelt. Hij wil er de ‘natuur van de heiligmaking’ mee aanduiden. Ik neem ze hieronder over en zal ze voorzien van enig commentaar, in de geest van de uitleg van Ryle zelf. De zinnen tussen aanhalingstekens zijn letterlijke aanhalingen van Ryle.

[1] *Heiligmaking is het onveranderlijke resultaat van de levende vereniging met Christus, als vrucht van het ware geloof in Hem.*

Deze uitspraak is zonder meer af te leiden uit de woorden van de Heere Jezus over de Wijnstok en de ranken. “Die in Mij blijft en Ik in hem die draagt veel vrucht” [Joh. 15: 5]. Als iemand meent een rank in Christus te zijn, maar geen vrucht van goede werken en heiligmaking vertoont, die is geen levende rank in Christus. De vereniging met Christus zal wezenlijke gevolgen hebben in het leven van de zondaar. Door het geloof komt er een levende verbinding met de Wijnstok tot stand. Zo zullen er – om in het beeld te blijven – sappen getrokken worden uit die Wijnstok. “Het geloof dat geen heiligende invloed op het karakter heeft, is niet beter dan het geloof van de duivels. Het is dood, alleen zijnde.”

Een levend gemaakte zondaar is door de Heilige Geest niet alleen tot Christus gebracht om uit Hem genade en zaligheid te ontvangen, maar Hij zal ook leven uit die Christus. Zijn leven zal staan in het teken van de dankbaarheid voor de verkregen verlossing. Wie veel vergeven is, die heeft veel lief, zegt de Heere Jezus. Deze waarheid heeft zelfs een plaats gekregen in het volmaakte gebed: “Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.” Het kan niet anders, en het zal niet anders. Nee, hier is geen sprake van een prestatie. Ook het leven der dankbaarheid is enkel gratie. Met de woorden van de catechismus: ... gelijk wij ook dit getuigenis van Uw genade in ons bevinden, dat ons ganse voornemen is onze naaste van harte te vergeven.

[2] *Heiligmaking is de uitkomst en onafscheidelijke consequentie van de wedergeboorte.*

Wat is de wedergeboorte? Het is volgens de belijdenis van Dordt de zeer zoete, wonderbare, verborgen en onuitsprekelijke werking die Gods Geest zonder ons in ons werkt. Ze is in haar kracht niet minder of geringer dan

de schepping of de opwekking uit de doden. In de wedergeboorte of levendmaking verlicht Hij het verduisterde verstand, Hij opent het gesloten hart en Hij vernieuwt de verdorven wil. Hij maakt dat de wil die dood was, levend wordt; die boos was, goed wordt; die niet wilde, nu metterdaad wil; die weerspannig was, gehoorzaam wordt. Hij beweegt en sterkt die wil zodanig, dat hij als een goede boom vruchten van goede werken gaat voortbrengen. Al dus de Dordtse Leerregels in hoofdstuk III/IV.

Het is met name de apostel Johannes geweest die de heiligende gevolgen van het nieuwe leven uit Christus onder woorden bracht. De mens die uit God geboren is, zo schrijft hij in zijn eerste algemene zendbrief, die kan niet meer leven in de zonde. Dat is te enenmale onmogelijk, want hij is uit God geboren. Johannes keert het zelfs om, wanneer hij de vruchten van het nieuwe leven aanwijst als kenbron van de wedergeboorte. Aangevochten kinderen van God vertroost hij met hen erop te wijzen: wij weten dat wij overgegaan zijn uit de dood in het leven, aangezien wij de broeders liefhebben. Wie namelijk zijn broeder of zuster, die een even kostbaar geloof in Christus ontvangen heeft, niet liefheeft, die blijft in de dood. Het is het meest overtuigende bewijs dat hij geen deel heeft aan de wedergeboorte. “In één woord: waar geen heiligmaking is, daar is geen wedergeboorte. Waar geen heilig leven is, daar is geen nieuwe geboorte.” Deze stelling kan voor veel mensen een harde en wrede uitspraak lijken. Niettegenstaande is het de eenvoudige en onweerlegbare waarheid die de Bijbel zelf ons zegt.

Ds. J.M.J. Kieviet

P E R S BERICHT

HOUD ME VAST-CURSUS

Ruim twintig jaar verzorgt Stichting De Vluchtheuvel, samen met de CGO, Huwelijksstoerusting bij een groot aantal gemeentes in het land. Jonge stellen bereiden zich voor op hun huwelijk, of al langer gehuwden spreken samen vanuit de Bijbel over thema's als communicatie, seksualiteit en opvoeding. Sinds vorig jaar is daar een intensieve echtpaarscursus bijgekomen: de Houd me vast-cursus. Daar waar de huwelijksstoerusting een algemene inleiding is op diverse thema's, heeft deze cursus een andere insteek.

Uit elkaar groeien

Als je getrouwd mag zijn, zal je het herkennen. Er kunnen momenten zijn dat je voelt dat je dicht bij elkaar leeft. Maar er kunnen ook tijden zijn dat er zomaar zaken tussen jou en je echtgenoot in komen te staan. Dat kan de drukte zijn van het gezin of van het werk. Of dat kunnen problemen zijn waar je allebei zo anders op reageert. Je begrijpt elkaar niet. Ook een moment van ruzie, een bitter antwoord of juist stilzwijgen zorgt voor afstand. Je voelt je gekwetst of afgewezen.

Verbinding zoeken

De Houd me vast-cursus werkt aan een veilige basis, waarbij je weet dat je terecht kunt bij je man of vrouw voor je diepste gevoelens. Je leert om elkaar te steunen, te respecteren en te accepteren, door op een ander niveau met elkaar te communiceren.

Tijdens vier lange avonden wordt de Houd me vast- methode van Sue Johnson doorgewerkt. Zij is de grondlegger van de Emotionally Focused Therapy en schreef het boek: 'Houd me vast. Zeven gesprekken voor een hechte(re) en veilige relatie'. Wereldwijd is dit boek een bestseller geworden. Er is intussen ook een christelijke versie van op de markt: 'Met jou en God verbonden'.

Patronen ontmaskeren

Vaak gaan onze ruzies helemaal niet over inhoudelijke meningsverschillen. We komen nog al eens terecht in een soort draaikolk. Een vrouw begint bijvoorbeeld te mopperen, omdat haar man niet naar haar luistert. Deze man verschuift zich verder achter zijn krant, om het gemopper niet te horen. Mevrouw gaat nog harder mopperen om de aandacht van haar man te krijgen. Veel positieve aandacht kan dit natuurlijk nooit opleveren. Daarbij voelt het voor beiden onveilig om open en eerlijk te zijn naar elkaar.

We reageren doorlopend op elkaar. Dit gebeurt vaak vanuit bepaalde reflexen, vanuit een bepaald gevoel. Maar deze reacties roepen weer tegenreacties op bij onze man of vrouw. En zo slijpen er patronen in onze relatie, die eerder voor verwijdering zorgen dan voor verbinding. Tijdens deze cursus besteden we veel aandacht aan het helder krijgen van de destructieve patronen in het huwelijk van cursisten.

Hechttingsbehoeften

Als duidelijk is waar het negatieve patroon uit bestaat, is het belangrijk om er achter te komen waarom we zo reageren. Wat heb ik eigenlijk nodig van mijn man of vrouw? Wat is ten diepste mijn behoefte? Volgens deze methode komen we dan uit bij de vraag die we allemaal hebben voor onze man of vrouw: Zie en hoor je mij echt? Accepteer je mij zoals ik ben? Ben je er emotioneel voor mij als ik je nodig heb?

Als we het gesprek op dit niveau kunnen voeren, kunnen we leren om elkaar te steunen in plaats van te bekritisieren; met elkaar mee te leven in plaats van ieder zijn eigen moeilijkheden te verwerken. Dit schept een hechte band!

Christelijke methode

"Onrustig is het hart, totdat het rust vindt in U, o God", luidt de bekende uitspraak van Augustinus. Onze man of vrouw zal nooit onze diepste behoefte aan acceptatie en steun kunnen vervullen. Wij blijven gebrekkige mensen, juist ook tegenover onze man of vrouw. Toch biedt deze (wetenschappelijk verantwoorde) methode veel aanknopingspunten om juist het christelijk huwelijk vorm te geven. We zijn volgens het Huwelijksformulier elkaar gegeven om te troosten en te beschermen, lief te hebben en te eren. Het werken aan een hechte band en een veilige basis hoort hier helemaal bij.

Praktisch

De Vluchtheuvel biedt de Houd me vast-cursus aan in vier lange avonden. Thuis zal er tussendoor ook aan opdrachten gewerkt moeten worden.

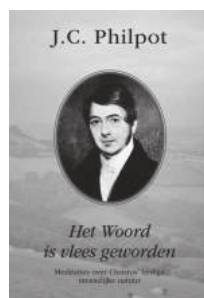
De theorie wordt in groepsverband aangeboden. De praktische opdrachten werkt elk echtpaar samen uit. Het is dus niet nodig om het persoonlijke verhaal te delen in de groep.

Je hoeft geen huwelijksproblemen te hebben om deel te nemen. Werken aan een veilige band is voor elk huwelijk belangrijk. Aanmelding bij lichte huwelijksproblematiek is wel mogelijk.

Als echtpaar kunt u zich opgeven via onze website. Ook is het mogelijk om De Vluchtheuvel uit te nodigen om deze cursus te verzorgen in uw kerkelijke gemeente.

*Sofieke van Olst-Vogelaar
Maatschappelijk werker/ preventiemedewerker
svanolst@stichtingdevluchtheuvel.nl*

BOEKBESPREKINGEN

J.C. Philpot (1802-1869), Het Woord is vlees geworden. Meditaties over Christus' heilige menselijke natuur. Gebonden, 154 blz., € 16,95. Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 94 0290 7056. De inhoudsvolle geschriften van Philpot zijn velen tot onderwijs en zegen geweest. In dit boek

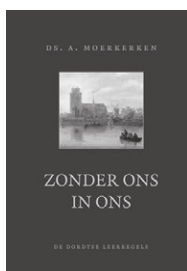
zijn meditatie over de heilsfeiten opgenomen. De laatste meditatie gaat over de wederkomst die nog zal plaatsvinden. We lezen op blz. 152 "Als er dan zicht op de heerlijkheid van Christus verkregen wordt en Zijn wederkomst ingeleefd wordt door een levend geloof, kijkt de ziel voorbij dit tijdelijk leven en alle zorgen en smarten van dit tranendal naar de heerlijke dag waarop ze volmaakt gelijkvormig gemaakt zal worden aan het verheerlijkte beeld van Christus, om nooit meer tegen Hem te zondigen."

Ds. G. Bouw, Gij zijt hun roem, gebonden, 118 blz., € 12,90, Uitgeverij De Schatkamer, Rumpt, ISBN 978 90 5741 366 7.

In dit boekje zijn vijf preken van ds. Bouw (1932-2012) opgenomen. Ds. P. den Butter schrijft een woord vooraf. Daarin lezen we dat het licht steeds weer valt op de Heere Jezus. Zijn

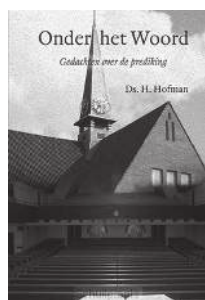
boodschap was: Jezus Christus voor verloren zondaren. Wie ds. Bouw gekend en gehoord heeft zal dit boekje zeker willen aanschaffen. Al lezende is het alsof je ds. Bouw hoort spreken. Van harte aanbevolen.

Ds. A. Moerkerken, Zonder ons in ons. De Dordtse Leeregels, gebonden, 376 blz., € 14,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 2955 1.

De Dordtse Leeregels zijn 400 jaar geleden opgesteld. Het boek van de hand van ds. Moerkerken bevat lidmatencatechisaties die gehouden zijn in de gemeenten van Nieuw- Beijerland

en Gouda. Er is een selectie van vragen en antwoorden opgenomen die gesteld werden na de pauze van deze lidmatencatechisaties. De titel van het boek is ontleend aan hoofdstuk 3 en 4 paragraaf 12 van de Dordtse Leeregels. De auteur schrijft in het 'Woord vooraf' dat deze woorden precies de kern raken waarom het in dit belijdenisgeschrift gaat. Het remonstrantisme is in onze tijd beslist niet uitgestorven. Daarom is het een goede zaak zich in de Dordtse Leeregels te verdiepen.

Ds. H. Hofman, Onder het Woord, gedachten over de prediking, gebonden, 123 blz., € 12,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 2963 6.

De auteur is predikant van de Gereformeerde Gemeenten. In het verleden is hij zendingspredikant geweest, heeft ook in Dordrecht gestaan en dient nu de gemeente

van Kalamazoo, USA. Veel zaken die met de zondag en de prediking te maken hebben worden op een begrijpelijke manier beschreven. Het boek besluit met een citaat van de bekende Engelse predikant Thomas Watson (ca. 1620-1686) waarin terecht gewezen wordt op de noodzaak van het gebed voor de predikers van Gods Woord en om zegen op hun prediking. "Misschien is het wel één reden waarom het gepredikte Woord niet meer nut doet, dat de mensen niet meer bidden."

Van de redactie

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. donderdag 11 juli 2019. In de zomertijd verschijnt ons blad evenals vorige jaren minder frequent. Vandaar deze periode van 3 weken. Dit gold ook al voor het vorige nummer. Kopij graag binnen donderdag 27 juni 2019.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechthzienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,

Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978

E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116

E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 27,50,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde

Staten en Canada \$ 30,-per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Contactadres Canada:

D. Kleinjan Tel. 905-627-8556 mail: bewaarhetpand@hotmail.com

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk

1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

**Mooi vakantie-appartement
in Hoog Sauerland.**
www.huizesolagratia.net

Steun het evangelisatiewerk in Gent
en bestel uw boeken bij ons.
Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email: webwinkel@evangelischcentrum.be

Telefoon (0032)92230560

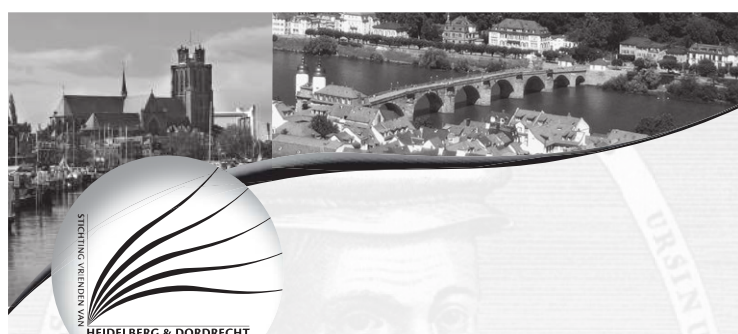

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

HET UITGEVEN VAN PURITEINSE WERKEN IN DUITSLAND: EEN ERESCHULD VOOR NEDERLAND

Schenk eens een goed boek tijdens uw vakantie in een Duitstalig land.

Zie onze website www.svvhed.org voor informatie of een presentatie.

Voor giften aan de
St. Vrienden van Heidelberg en Dordrecht:
NL35 ABNA 0548 9879 20

VAN STAVEREN
begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar
(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begrafenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begrafenissen

0172 - 21 21 22

*Begrafenisonderneming
de Jongh*

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begrafenissen*

Hardinxveld-Giessendam	Dordrecht e.o.	Waardenburg	
0184 - 61 11 54	078 - 641 27 40	0418 - 65 20 39	
 H. de Jongh	 D.D.E. Meliester	 M.K. Ligthart	 A.J. van Lieburg

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

**UW ADVERTENTIE
IN KLEUR?***

Neem contact op met de administratie!

* Alleen mogelijk op de achterzijde.